

ΜΕΤΡΟ 19
CLLD/LEADER
Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία
Τοπικών Κοινοτήτων

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
2007-2013

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΓΕΩΡΓΙΚΟ
ΤΑΜΕΙΟ
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Μονάδα Προγραμματισμού & Αξιολόγησης
ΕΥΔ ΠΑΑ

ΕΣΠΑ 2014-2020

Στις αγροτικές περιοχές έμφαση δίδεται στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας με καινοτομικές προσεγγίσεις, στη στήριξη των συνεργασιών και της δικτύωσης, και στην ολοκλήρωση των απαραίτητων βασικών υποδομών και ΤΠΕ για να αυξηθούν η ανταγωνιστικότητα και εξωστρέφεια.

Οι Θεματικοί Στόχοι που αφορούν την εφαρμογή Τ.Α.Π.ΤΟ.Κ., με σειρά προτεραιότητας είναι:

(ΘΣ9) Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της καταπολέμησης της φτώχειας.

(ΘΣ8) Προώθηση της απασχόλησης & υποστήριξη της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού

(ΘΣ6) Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση αποδοτικής χρήσης πόρων

(ΘΣ3) Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων συμπεριλαμβανομένων και του γεωργικού τομέα (για το ΕΓΤΑΑ) και του τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (για το ΕΤΘΑ)

CLLD/LEADER

- Σχεδιασμός και εφαρμογή στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης με ολοκληρωμένο και πολυτομεακό χαρακτήρα, με την υλοποίηση παρεμβάσεων δημοσίου ή ιδιωτικού χαρακτήρα, καθώς και με δράσεις συνεργασίας, συνδυάζοντας έναν αριθμό εργαλείων και υπο-μέτρων του ΕΓΤΑΑ, καθώς και δράσεων από το ΕΤΘΑ, το ΕΚΤ και το ΕΤΠΑ (σε περίπτωση πολυταμειακής προσέγγισης).
- Οι παρεμβάσεις του μέτρου προγραμματίζονται στην προτεραιότητα 6 «προώθηση της κοινωνικής ένταξης, της μείωσης της φτώχειας και της οικονομικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές» και ειδικότερα στην περιοχή εστίασης 6β (προώθηση της τοπική ανάπτυξη στις αγροτικές περιοχές).

19.1 Στήριξη για την προετοιμασία στρατηγικής της τοπικής ανάπτυξης

- Συνολικά θα επιλεγούν κατά μέγιστο αριθμό 50 περιοχές για την εφαρμογή του παρόντος μέτρου οι οποίες συνολικά μπορούν να καλύπτουν έκταση ίση έως και το 100% των περιοχών παρέμβασης LEADER (αγροτικές περιοχές σύμφωνα με τον ορισμό της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου και του Νομού Θεσσαλονίκης, με Δημοτικές Κοινότητες έως 15.000 κατοίκους).
- Δικαιούχοι για την προπαρασκευαστική περίοδο είναι οι υφιστάμενες ή νέες Ομάδες Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ), σύμφωνα με τα άρθρα 32-35 του Καν. 1303/2013 ως προς την δομή και την εταιρική τους σύνθεση.
- Ένταση ενίσχυσης καθορίζεται σε 100% και μέχρι 130.000€ ανά σχέδιο.

19.1 Στήριξη για την προετοιμασία στρατηγικής της τοπικής ανάπτυξης

- Επιλέξιμες δαπάνες:
 - i) κατάρτιση για τοπικούς φορείς,
 - ii) δραστηριότητες που συνδέονται με την εκπόνηση της τοπικής στρατηγικής (διαβουλεύσεις, μελέτες, συμβουλευτικές υπηρεσίες)
 - iii) λειτουργικές δαπάνες
- Δυνατότητα χρηματοδότησης από το ΕΓΤΑΑ, η προετοιμασία των τοπικών στρατηγικών και εταιρικών σχημάτων, οι οποίες θα αφορούν εκτός των παρεμβάσεων ΕΓΤΑΑ και τα λοιπά ΕΔΕΤ, εφόσον συντρέχουν οι εξής προϋποθέσεις για τις σχεδιαζόμενες τοπικές στρατηγικές:
 - i) η περιοχή παρέμβασης των λοιπών ταμείων ταυτίζεται κατά τουλάχιστον στο 50% της έκτασης της με την περιοχή εφαρμογής Leader,
 - ii) οι τοπικές στρατηγικές αφορούν το ΕΓΤΑΑ σε προϋπολογισμό σε ποσοστό 50% και άνω.
- Απαραίτητη προϋπόθεση για την καταβολή της προπαρασκευαστικής υποστήριξης είναι η υποβολή τοπικής στρατηγικής

19.1 Στήριξη για την προετοιμασία στρατηγικής της τοπικής ανάπτυξης

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ

- «Από κάτω προς τα επάνω» προσέγγισης.
- Διαθέτουν επαρκή κρίσιμη μάζα από την άποψη του ανθρώπινου δυναμικού και των χρηματοοικονομικών πόρων (πληθυσμός της κάθε περιοχής παρέμβασης 10.000 - 150.000 κατοίκους).
- Τοπικές / Δημοτικές Κοινότητες με πληθυσμό μικρότερο των 15.000 κατοίκων (εξαίρεση τα μικρά νησιά).
- Παρουσιάζουν συνοχή και κοινά χαρακτηριστικά, καθώς και κοινές ή συμπληρωματικές αναπτυξιακές ανάγκες και προκλήσεις.
- Αποδεικνύεται ο πολυτομεακός χαρακτήρας του σχεδίου.
- Ως προς την εταιρική σχέση και την οργανωτική δομή της Ο.Τ.Δ. η εταιρική σχέση να είναι σύμφωνη με τα προβλεπόμενα από τον Κανονισμό και τη σχετική προκήρυξη, το καταστατικό της εταιρικής σχέσης να εξασφαλίζει τον αναπτυξιακό της χαρακτήρα, να ικανοποιείται η αναγκαία σύνθεση στο επίπεδο λήψης απόφασης, να υπάρχει ικανοποιητική οικονομική ρευστότητα του φορέα.
- Τα προτεινόμενα σχέδια τοπικών προγραμμάτων έχουν συνταχθεί σύμφωνα με τους όρους της σχετικής πρόσκλησης.

19.2.1 Παρεμβάσεις δημόσιου χαρακτήρα για τον τοπικό πληθυσμό

Έργα / ενέργειες δημόσιου χαρακτήρα, τα οποία συμβάλουν με έμμεσο ή άμεσο τρόπο στην ανάπτυξη του πρωτογενή, του δευτερογενή ή του τριτογενή τομέα της τοπικής οικονομίας, για την επίτευξη των στόχων της εγκεκριμένης τοπικής στρατηγικής.

Μέτρο 7 «Βασικές υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές» (εξαιρουμένου του υπομέτρου 7.3 «Ανάπτυξη δημοσίων υποδομών ευρυζωνικής πρόσβασης στις αγροτικές περιοχές»)

19.2.1 Παρεμβάσεις δημόσιου χαρακτήρα για τον τοπικό πληθυσμό

Ιδιαίτερη έμφαση θα πρέπει να δοθεί στην υλοποίηση έργων:

- τα οποία στοχεύουν σε κοινωνικά ευάλωτες ομάδες,
- έχουν αειφόρο χαρακτήρα και συμβάλουν στην αναβάθμιση της περιβαλλοντικής και πολιτιστικής ταυτότητας των περιοχών,
- συμβάλουν στην αξιοποίηση υφιστάμενων υποδομών και εγκαταστάσεων,
- συμβάλουν στην ανάπτυξη συλλογικών δράσεων.

Ο συνολικός προϋπολογισμός των ενισχυόμενων παρεμβάσεων μπορεί να ανέλθει μέχρι 600.000 €. Για τα έργα τα οποία αφορούν άυλες ενέργειες ο συνολικός προϋπολογισμός δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό των 20.000 €.

19.2.2 Επενδύσεις ιδιωτικού χαρακτήρα

Έργα / ενέργειες ιδιωτικού χαρακτήρα, τα οποία συμβάλουν στην ανάπτυξη του δευτερογενή ή του τριτογενή τομέα της τοπικής οικονομίας, για την επίτευξη των στόχων της εγκεκριμένης τοπικής στρατηγικής.

Υπομέτρο 6.4 «Ενίσχυση επενδύσεων για μη γεωργικές δραστηριότητες»

19.2.2 Επενδύσεις ιδιωτικού χαρακτήρα

Ιδιαίτερη έμφαση θα πρέπει να δοθεί στην υλοποίηση έργων:

- Καινοτόμα ή περιλαμβάνουν καινοτόμες ενέργειες.
- Προάγουν τη συνεργασία και τη δικτύωση ομοειδών ή και συμπληρωματικών επιχειρήσεων και γενικότερα συμβάλουν στην ανάπτυξη συλλογικών δράσεων.
- Συμβάλουν στην περιβαλλοντική αναβάθμιση των περιοχών.
- Ενισχύουν τη νεανική και γυναικεία επιχειρηματικότητα.
- Λαμβάνουν υπόψη την αναγκαιότητα υποστήριξης των κοινωνικά ευάλωτων ομάδων.
- Υλοποιούνται από μόνιμους κάτοικους της περιοχής.
- Οι δικαιούχοι είναι κατά κύριο επάγγελμα αγρότες.
- Συμβάλουν στη σύνδεση του πρωτογενή τομέα με τους λοιπούς τομείς της οικονομίας και συμβάλουν στην καθετοποίηση των επιχειρήσεων.
- Συμβάλουν στην μείωση της ανεργίας.

Ο συνολικός προϋπολογισμός των ενισχυόμενων παρεμβάσεων μπορεί να ανέλθει μέχρι 600.000 € για έργα υποδομής και 100.000 € για άυλα έργα.

19.3 Στήριξη για την προπαρασκευή και την υλοποίηση της συνεργασίας

- Στοχεύουν στην ενίσχυση των καινοτόμων παρεμβάσεων για την ανάδειξη της τοπικής ταυτότητας, στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, στην αειφόρο ανάπτυξη της περιοχής, στην αντιμετώπιση της φτώχειας, των κοινωνικών ανισοτήτων και της κοινωνικής απομόνωσης, την υποστήριξη των κοινωνικά ευάλωτων ομάδων, καθώς και στην περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση.
- Συνάδουν με τις τοπικές αναπτυξιακές στρατηγικές.
- Αποτυπώνουν διακριτούς και μετρήσιμους στόχους, καθώς και αποδεικνύεται η διάχυση των αποτελεσμάτων.
- Είναι υποχρεωτικό η κάθε υποβαλλόμενη στρατηγική να περιέχει τουλάχιστον ένα προσχέδιο διατοπικής ή / και διακρατικής συνεργασίας.
- Ένταση ενίσχυσης καθορίζεται σε 100% για την προπαρασκευαστική φάση και 95% για την φάση υλοποίησης του σχεδίου συνεργασίας.

19.3 Στήριξη για την προπαρασκευή και την υλοποίηση της συνεργασίας

Στις περιπτώσεις όπου οι ΟΤΔ αδυνατούν να υλοποιήσουν τα προβλεπόμενα σχέδια συνεργασίας το Εθνικό Αγροτικό Δίκτυο (ΕΑΔ) είναι το αρμόδιο όργανο για τα παρακάτω:

- Διερεύνηση των δυνατοτήτων ένταξης της ΟΤΔ σε κάποιο άλλο σχήμα συνεργασίας.
- Διερεύνηση για την επιλογή νέου διατοπικού ή διακρατικού σχεδίου. Στις περιπτώσεις αυτές η προπαρασκευαστική φάση υλοποιείται από το ΕΑΔ το οποίο συγκεντρώνει τους εταίρους, προετοιμάζει το πλάνο συνεργασίας, αποτυπώνει τις ενέργειες του σχεδίου, καθώς και υποβοηθά τις ΟΤΔ για την υλοποίηση των ενεργειών που προβλέπονται στη φάση αυτή. Κατά την φάση της υλοποίησης του σχεδίου, και μόνο όταν κρίνεται απαραίτητο, το ΕΑΔ υποβοηθά στην πραγματοποίηση των δράσεων του σχεδίου.

19.4 Στήριξη για τις λειτουργικές δαπάνες και την εμπύχωση

Στήριξη της λειτουργίας των ΟΤΔ:

- Στελέχωση,
- Λειτουργικά έξοδα,
- Εξοπλισμός και την μηχανοργάνωση,
- Παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης των δικαιούχων,
- Εκπόνηση μελετών και παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών
- Ενέργειες πληροφόρησης, ενέργειες εμπύχωσης, διοργάνωση εκδηλώσεων,
- Ενέργειες επιμόρφωσης.

19.4 Στήριξη για τις λειτουργικές δαπάνες και την ενψύχωση

- Ένταση ενίσχυσης είναι 100% των επιλέξιμων δαπανών.
- Μέχρι το 20% της συνολικής δημόσιας δαπάνης της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης.
- Δραστηριότητες ενψύχωσης τουλάχιστον το 5% του συνολικού προϋπολογισμού του υπο-μέτρου.
- Δυνατότητα χρηματοδότησης από το ΕΓΤΑΑ του συνόλου των λειτουργικών δαπανών στις περιπτώσεις πολυταμειακών τοπικών προγραμμάτων εφόσον συντρέχουν οι εξής προϋποθέσεις:
 - i) η περιοχή παρέμβασης των λοιπών ταμείων ταυτίζεται κατά τουλάχιστον στο 50% της έκτασης της με την περιοχή εφαρμογής Leader,
 - ii) οι τοπικές στρατηγικές αφορούν το ΕΓΤΑΑ σε προϋπολογισμό σε ποσοστό 50% και άνω.

Επιλογή Τοπικών Προγραμμάτων

- Διαγωνιστική διαδικασία για την προπαρασκευή και επιλογή των τοπικών προγραμμάτων.
- Η ολοκλήρωση της πρώτης διαγωνιστικής διαδικασίας έχει καταληκτική ημερομηνία την 23/05/2016 (2 έτη από την έγκριση του Συμφώνου Εταιρικής Σχέσης / ΕΣΠΑ 2014 – 2020).
- Υπάρχει η δυνατότητα επανάληψης της διαδικασίας.
- Η διαδικασία δεν δύναται να επαναληφτεί τρίτη φορά.
- Καταληκτική ημερομηνία ολοκλήρωσης και της δεύτερης διαγωνιστικής διαδικασίας: 31/12/2017 (άρθρο 33 § 4, Καν. (ΕΕ) 1303/2013)

Επιλογή Τοπικών Προγραμμάτων

- Αρμόδιος φορέας για τον καθορισμό των βασικών κριτηρίων επιλογής, των γενικών διατάξεων της διαδικασίας επιλογής είναι η Διαχειριστική Αρχή (ΔΑ) του ΕΓΤΑΑ. Οι ΔΑ των λοιπών ΕΔΕΤ και των Περιφερειών δύναται να προτείνουν επιπλέον κριτήρια επιλογής, τα οποία αφού αξιολογηθούν από τη ΔΑ του ΕΓΤΑΑ και είναι σύμφωνα με το κανονιστικό πλαίσιο, τη στρατηγική του ΠΑΑ και του Μέτρου ενσωματώνονται.
- Η διαδικασία επιλογής των τοπικών προγραμμάτων συντονίζεται στο σύνολο της από την ΔΑ του ΕΓΤΑΑ και επιβλέπεται από την Ειδική Υπηρεσία Στρατηγικής, Σχεδιασμού και Αξιολόγησης (ΕΥΣΣΑ).
- Η αξιολόγηση και επιλογή των τοπικών στρατηγικών ανάπτυξης θα πραγματοποιηθεί από αρμόδιες επιτροπές οι οποίες θα απαρτίζονται από εκπροσώπους των ΔΑ των εμπλεκόμενων κατά περίπτωση ταμείων (ΕΓΤΑΑ, ΕΤΘΑ, ΕΚΤ, ΕΤΠΑ) και των ΔΑ των Περιφερειών. Η εν λόγω επιτροπή είναι το αρμόδιο όργανο εξέτασης της ορθότητας και πληρότητας του υποβαλλόμενου τοπικού προγράμματος και συνεπώς και της επιλεξιμότητας αυτής στο υπομέτρο 19.1.

Διαχείριση υλοποίησης τοπικών προγραμμάτων

19.2

ΔΑ ΕΓΤΑΑ:

- Κατάρτιση υποδείγματος πρόσκλησης & φακέλων υποψηφιότητας
- Έλεγχοι εποπτείας επί του συνόλου του συστήματος διαχείρισης & εφαρμογής
- Συντονισμός διαχείρισης & εφαρμογής, παροχή οδηγιών & στήριξης στον ΕΦΔ & ΟΤΔ, παρακολούθηση & αξιολόγηση υλοποίησης του LEADER

ΔΑ Περιφερειών:

- Έλεγχος διαδικασίας προκήρυξης & δειγματοληπτικός έλεγχος αποτελεσμάτων
- Σύνταξη απόφασης ένταξης / χρηματοδότησης
- Δειγματοληπτικός έλεγχος & εκκαθάριση δαπανών
- Παρακολούθηση υλοποίησης του υπομέτρου
- Εκ των υστέρων έλεγχοι

ΟΤΔ:

- Διαδικασία προκήρυξης & αξιολόγηση (καθορισμός κριτηρίων, δημοσίευση, παραλαβή προτάσεων, αξιολόγηση, εξέταση ενστάσεων, σύνταξη ΤΔΕ, υπογραφή συμβάσεων)
- Παρακολούθηση (παραλαβή αιτημάτων πληρωμής, διοικητικός έλεγχος, επιτόπια επιθεώρηση, επιβεβαίωση οικονομικού/φυσικού αντικειμένου, καταβολή ενίσχυσης)
- Ολοκλήρωση έργου

Διαχείριση υλοποίησης τοπικών προγραμμάτων

19.3

ΔΑ ΕΓΤΑΑ:

- Κατάρτιση απαιτούμενων υποδειγμάτων και στοιχείων
- Έλεγχοι εποπτείας επί του συνόλου του συστήματος διαχείρισης & εφαρμογής
- Συντονισμός διαχείρισης & εφαρμογής, παροχή οδηγιών & στήριξης στον ΕΦΔ & ΟΤΔ, παρακολούθηση & αξιολόγηση υλοποίησης του LEADER
- Σύστημα συνεχούς εφαρμογής (ΕΑΔ)

ΔΑ Περιφερειών:

- Εξέταση και έγκριση των προτεινόμενων σχεδίων συνεργασίας
- Σύνταξη απόφασης ένταξης / χρηματοδότησης
- Διοικητικός έλεγχος & εκκαθάριση δαπανών
- Παρακολούθηση υλοποίησης του υπομέτρου
- Έλεγχος διάχυσης αποτελεσμάτων σχεδίου συνεργασίας

ΟΤΔ:

- 1^ο στάδιο – Προπαρασκευαστική φάση (αναζήτηση εταίρων, κατάρτιση σχεδίου δράσης, σύνταξη ΤΔΕ, εξόφληση των δαπανών και αποστολή αιτήματος εκκαθάρισης, ολοκλήρωση προπαρασκευαστικής φάσης)
- 2^ο στάδιο – Υλοποίηση (υλοποίηση ενεργειών σχεδίου δράσης και εξόφληση αντίστοιχων δαπανών, αποστολή αιτήματος εκκαθάρισης, διάχυση αποτελεσμάτων, ολοκλήρωση σχεδίου)

Διαχείριση υλοποίησης τοπικών προγραμμάτων

19.4

ΔΑ ΕΓΤΑΑ:

- Κατάρτιση θεσμικού πλαισίου, απαιτούμενων εγχειριδίων, κλπ.
- Έλεγχοι εποπτείας επί του συνόλου του συστήματος διαχείρισης & εφαρμογής
- Συντονισμός διαχείρισης & εφαρμογής, παροχή οδηγιών & στήριξης στον ΕΦΔ & ΟΤΔ, παρακολούθηση & αξιολόγηση υλοποίησης του LEADER

ΔΑ Περιφερειών:

- Έλεγχος τήρησης των συμβατικών υποχρεώσεων
- Διοικητικός έλεγχος & εκκαθάριση δαπανών

ΟΤΔ:

- Υλοποίηση δράσεων υπομέτρου (διοικητικές εργασίες, εμπύχωση, κλπ)
- Εξόφληση των δαπανών
- Αποστολή αιτήματος για εκκαθάριση δαπανών

Συμμετοχή ΕΤΠΑ & ΕΚΤ

Περιφέρεια	ΕΤΠΑ	ΕΚΤ
ΑΤΤΙΚΗ	0	0
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	1.100.000	4.561.276
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	1.100.000	7.000.000
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	0	3.000.000
ΑΜΘ	0	0
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	5.500.000	200.000
ΗΠΕΙΡΟΣ	0	0
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ		
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ		
ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	4.400.000	600.000
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	0	0
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	0	0
ΚΡΗΤΗ	0	5.000.000